

Rok s novelou zákona o zadávání veřejných zakázek

Před rokem jsme do nového roku vstupovali se zásadní změnou zákona o zadávání veřejných zakázek. Doprovázely nás mnohdy obavy, nejasnosti, úvahy nad smysluplnou implementací. Po roce za sebou máme všichni velký kus práce. U zadavatelů vznikla celá řada nových příkladů dobré praxe – jak na úrovni konkrétních veřejných zakázek, tak i v samotné implementaci nových zásad do vnitřních předpisů a koncepcí zadavatelů. Důležité je, že tyto příklady stojí na logické úvaze zadavatele, jak svou nákupní sílu využít jako **příležitost k řešení aktuálních výzev** (např. nakládání s vodou, s odpady, zlepšení života a zdraví občanů, jejich větší participace, apod.). Skvělou zprávou je i širší využívání

nástrojů komunikace s potenciálními dodavateli před zahájením zadávacích řízení (typicky předběžné tržní konzultace, akce typu Meet the buyer/seller apod.).

Pozitivně si dovoluji hodnotit i skutečnost, kterou na konferencích zmiňovali zástupci vedení Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže – nepotvrdily se obavy, že znění nových zásad automaticky povede k velkému navýšení řízení před Úřadem týkajících se právě nových zásad. A tak ani dosud nemáme v tomto směru novou rozhodovací praxi, spíše se stále opíráme o dřívější rozhodnutí Úřadu. Osobně věřím, že důležitou roli v tomto sehrávalo i nové vedení Úřadu, které od počátku jasně deklarovalo svůj přístup k novým trendům v oblasti veřejných zakázek.

A obecně lze říci, že udržitelné/strategické/odpovědné zadávání (a vlastně i inovace) se dostalo do popředí, přestalo být dílčím tématem exkluzivního klubu zadavatelů, a získalo významně na pozornosti (byť tedy ne vždy jen pozitivně). Současně odkrylo nové nedostatky, které tu s námi ale vždy byly – nedostatečná kapacita věnovaná na přípravu zadávacích řízení a poté na contract management, chybějící komplexní vzdělávání, absence promyšlené politiky pro zadávání veřejných zakázek. Do roku 2022 tak vstupujeme s tím, že sice máme na čem stavět, ale je před námi další velký kus práce, který není spojen jen se „staronovými zásadami“, ale obecně – s přístupem a řízením zadávání veřejných zakázek v České republice.

Děkujeme za dosavadní spolupráci a budeme se těšit na její pokračování. Jsme tu pro Vás i v roce 2022.

Za tým OVZ, Leona Gergelová Šteigrová

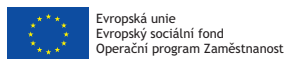
Institut odpovědného veřejného zadávání

Představujeme novou rubriku Institutu odpovědného veřejného zadávání [Video příklady dobré praxe](#), ve které Vám zástupci různých zadavatelů v krátkých videích představí svou cestu postupné implementace OVZ od uplatňování jednotlivých odpovědných aspektů až po strategický přístup k veřejným nákupům v rámci organizace. Naleznete zde také **příklady konkrétních veřejných zakázek**. Podívejte se, jak postupně implementovali například v České televizi, na Krajském úřadě Jihomoravského kraje nebo Libereckého kraje, na Ministerstvu zemědělství, na Magistrátu města Děčín, na Městském úřadu Jičín, na Univerzitě Karlově, na Státním pozemkovém úřadu, na Letišti Praha nebo ve státním podniku Povodí Vltavy.

Z konkrétních zakázek nabízíme např. „Sociálně odpovědné“ služby ostrahy objektů Televizního studia Brno, Úklidové služby pro Českou televizi, Dětská léčebna se speleoterapií v Ostrově u Mochovy Krajského úřadu Jihomoravského kraje nebo zkušenosti se zakázkou na rekonstrukci chodeb Karolína.

Koaliční smlouva a odpovědné veřejné zadávání

Do nového roku jsme vstoupili s novou vládou. Koaliční smlouva podepsaná zástupci všech pěti politických stran a hnutí, které se na ní mají podílet, zmiňuje veřejné zakázky hned na několika místech.

V kapitole „**Místní rozvoj**“ je možné se dočíst: „*U veřejných zakázek rozšíříme metodickou podporu, aby bylo jednodušší zohlednit kvalitu, celkový společenský přínos a další nefinanční kritéria. Upravíme zákon tak, aby bonifikoval krátké dodavatelské řetězce, principy udržitelného rozvoje a regionální dodavatele*“.

Zmínku o odpovědném veřejném zadávání však nalezneme i v sekci věnované ministerstvu vnitra: „*Zjednodušíme veřejné zadávání, zvýšíme transparentnost, vydáme metodické pokyny k zadávání pro jednotlivé druhy komodit a služeb (stavební zakázky, ICT zakázky, právní služby, ekonomické poradenství, konzultace, audits...) tak, aby mohli veřejní zadavatelé při svých nákupech lépe vyvážit požadavky jak na cenu, tak na kvalitu a další nefinanční kritéria. Posílíme odbornost při zadávání strategických zakázek. Zlepšíme přípravu, kontrolu a zrychlíme postup při přezku-*

mu výběrových řízení a veřejných zakázek. Více podpoříme nástroje předběžné tržní konzultace jako důležité součásti zadávání veřejných zakázek.“

Kapitola „**Energetika**“ pak obsahuje následující tezi: „*Česká republika přestane zaostávat v šetření energií. Ve veřejných zakázkách zohledníme celý životní cyklus a podpoříme efektivnější nakládání s energiemi ve státních budovách*“.

Za zmínku však nepochybně stojí i akcent na strategické nakupování v sekci „**Zemědělství**“ (zvláště pak lesnictví): „*Zasadíme se o rozvoj malých a středních dřevařských a lesnických firem, aby byly konkurenceschopné při získávání státních zakázek. Podpoříme lokální a regionální zpracovatelství, jeho propagaci, inovace i výzkum*“ a „*Zpracujeme surovinovou politiku pro dřevo. Podpoříme dřevo jako obnovitelný materiál ve stavebnictví minimálně u veřejných zakázek*“.

Po letech, kdy byly veřejné zakázky v podobných dokumentech nahlíženy primárně jako problémová oblast s vysokým potenciálem korupce a klientelismu se do koaliční smlouvy dočkaly poprvé zápisu v konstruktivním a pozitivním smyslu. Nechme se překvapit, zda se nová vláda tématu skutečně s vervou chopí a pokusí se téma posunout výrazněji kupředu.

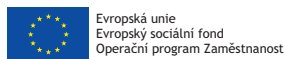
Příklady dobré praxe

Inspirujte se
na stránkách projektu
Odpovědné veřejné
zadávání

Nově zde najdete zakázku **Jihomoravského kraje**, který soutěžil dodavatele na výstavbu nové dvoupodlažní víceúčelové sportovní haly zaměřené především na atletiku a gymnastiku, tělesnou výchovu a všestrannou sportovní přípravu, která bude využívána pro výuku a trénink v rámci programu sportovního gymnázia. Veřejná zakázka na stavební práce byla vyhlášena v únoru 2020 a kraj v souladu se schválenou Strategii odpovědného přístupu k veřejným zakázkám proklamoval svůj záměr zadat veřejnou zakázku v souladu se zásadami sociálně odpovědného veřejného zadávání. Celou případovou studii včetně zadávací dokumentace najdete [zde](#).

Veřejné slyšení v Evropském parlamentu

1. prosince 2021 měla Leona Gergelová Šteigrová příležitost prezentovat v rámci veřejného slyšení na společném zasedání výboru pro vnitřní trh a ochranu spotřebitele, ve spolupráci s výborem životního prostředí, veřejného zdraví a bezpečnosti potravin Evropského parlamentu. Předmětem diskuse byla zejména otázka vhodnosti stávající zákazkové regulace a případná nutnost adaptace předpisů pro účely širší podpory rozvoje odpovědného veřejného zadávání. Slyšení se dále zúčastnily například profesorky Marta Andhov a Olga Martin Ortega, nebo českému publiku známé zástupkyně OECD a Consip, Erika Bozzay a Lidia Caparelli.

Mezi vystupujícími panovala vysoká míra shody na tom, že ačkoli stávající právní regulace uplatňování OVZ umožňuje, může být toto uplatňování jednak komplikované (zejména pro menší zadavatele) a rovněž negarantuje rozvoj OVZ v rychlosti potřebné z hlediska klimatických změn (a dosahování cílů Zelené dohody pro Evropu).

Profesorka Olga Martin Ortega z Greenwich University zmínila téma společné odpovědnosti za dopady nákupů – zatímco státy například požadují Due

Diligence v oblasti lidských práv po soukromém sektoru, sám sektor veřejný tytéž povinnosti neváží. Zmínila tedy roli veřejného sektoru jako toho, kdo nejen stanoví pravidla pro třetí, ale sám dává příklad vlastní praxí.

Profesorka Marta Andhov z Kodaňské univerzity zmínila mj. rozhodnutí ESD ve věci Tim, potvrzující tezi, že udržitelnost je integrální součástí zakazkové legislativy. Vedle toho se zaměřila i na problematiku vazby zadávacích podmínek na předmět plnění – zejména v kontextu zohledňování kvality dodavatele jako takového (například celkový přístup dodavatele ke snižování negativních dopadů vlastní činnosti na společnost či životní prostředí).

I s ohledem na nové iniciativy ve Velké Británii (viz Emise dodavatele jako předmět zájmu zadavatele) je nasnadě, že i takovéto otázky budou předmětem diskusí při přípravě případné novelizace, resp. zcela nové právní úpravy v oblasti veřejných zakázek.

Kromě výše uvedeného zazněly tradiční požadavky na rozvoj praktických nástrojů (například pro kalkulaci nákladů životního cyklu) a tlak na profesionalizaci.

Pravidla pro nákup potravin

Ministerstvo pro místní rozvoj vydalo [stanovisko](#) expertní skupiny MMR ve věci nákupu potravin ve veřejných zakázkách. Stanovisko reaguje na novelu zákona o zadávání veřejných zakázek. Na základě novelizace zákona o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, byl s účinností od 1. ledna 2022 novelizován také zákon č. 134/2016 Sb.,

o zadávání veřejných zakázek. Do ZZVZ byl vložen nový § 37a upravující podmínku účasti v zadávacím řízení na dodávku potravin. Příslušné ustanovení neukládá zadavatelům v oblasti potravin (na rozdíl od § 6 odst. 4) povinnosti, ale slouží spíše jako vodítko. Je nicméně otázkou, jak bude na ustanovení nahlíženo právě optikou nových zásad dle § 6 odst. 4.

Příklady dobré praxe

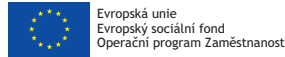
Druhou nově zpracovanou případovou studií je zakázka **Žďáru nad Sázavou** z loňského roku, kdy město

vyhlásilo veřejnou zakázku na [Skládkování a energetické využití SKO pro město Žďár nad Sázavou](#) s cílem část směsného komunálního odpadu přeměňovat ze skládky k energetickému využití. Na začátku proběhly kalkulace týkající se produkce odpadů celkově a ceny vývozu odpadů na skládku a na druhé straně ceny za svoz směsného komunálního odpadu do Zařízení pro energetické využití odpadů (ZEVO). Na základě těchto výpočtů město mělo přehled, kolik zaplatí za skládkování a kolik za odvoz do ZEVO k energetickému využití odpadů. Následoval zkušební svoz do ZEVO Brno, aby město poznalo reálné náklady a z těchto dat namodelovalo dopravní a manipulační náklady.

I tuto zakázku najdete na stránkách projektu www.sovz.cz ve složce **Příklady dobré praxe zde.**

ZE ZAHRANIČÍ

Novela slovenského zákona o veřejném zadávání

Na Slovensku vchází s účinností od 31. 3. 2022 tzv. velká novela zákona o veřejném zadávání. Nejdůležitějšími změnami zákona, které mění samotná pravidla procesu nákupu je například úprava finančních limitů (především výrazné zvýšení limitu pro zakázky s nízkou hodnotou), jasné vymezení možnosti uplatňování environmentálního hlediska, změny v používání elektronických nástrojů veřejného zadávání (zavedení jednotného státního nástroje na zadávání zakázek s nízkou hodnotou a podlimitních zakázek), zavedení institutu profesionalizace ve veřejném zadávání prostřednictvím tzv. odborného garanta ve veřejném zadávání (s účinností od 31. 3. 2024), úprava právo podávat námítky pouze v nadlimitních zakázkách na zboží a služby a podlimitních zakázkách na stavební práce s předpokládanou hodnotou od 800 000 EUR bez DPH a v neposlední řadě také úpravy kompetencí „Úradu pre verejně

obstarávanie SR“ při výkonu euro fondových zakázek aj.

K tématu společensky odpovědného zadávání je do novely zákona doplněna definice „zeleného“ hlediska veřejného zadávání a rozšíření povinnosti zadávat ekologicky šetrné zakázky pro stát.

Po vzoru sociálního hlediska je v § 2 základní pojmy doplněna pod písm. q) také definice environmentálního hlediska. Veřejní zadavatelé na úrovni státu (ministerstva, soudy, prokuratura, národní rada, kancelář prezidentky) jsou povinni od 31. 3. 2022 plnit zákonem určené min. roční kvóty společensky odpovědných zakázek, a to 6 % zakázek se sociálním hlediskem a 6 % zakázek s environmentálním hlediskem. Pro ostatní veřejné zadavatele bude platit společná sdílená 6% kvóta společensky odpovědného zadávání, tj. sociální i zelené. To znamená, že ostatní veřejní zadavatelé si budou moci vybrat podíl zakázek, kterým dané min. 6% hledisko naplní.

Aktualizovaná pravidla pro silniční dopravu

Na stránkách GPP Evropské komise jsou k dispozici nová pravidla pro veřejné nákupy v oblasti silniční dopravy – nákupy vozidel i služeb souvisejících se silniční dopravou, resp. provozem silničních vozidel. Zájemci se mohou prozatím seznámit s [anglickou verzí](#). Verze v dalších úředních jazycích EU budou brzy následovat.

V přípravě jsou rovněž nová pravidla pro design a údržbu veřejných kancelářských budov.

Inspirace z Velké Británie

Emise dodavatele jako předmět zájmu zadavatele

Čeští zadavatelé se mohli v minulosti díky projektu SOVZ setkat hned s několika odborníky z Velké Británie – například se Shaunem McCarthym, Sarah Ireland, Timem Rudinem či Cindy Nadesan. Ani po vystoupení z EU britští zadavatelé nepouštějí udržitelné nákupy ze zřetele. Důkazem může být i nová Public Procurement Note

6/2021, která reaguje na otázku klimatických dopadů veřejné kupní síly a zavádí od 30. září 2021 nová pravidla pro vhodné zvláště objemné zakázky (v ceně 5.000.000 GBP a více). V takových případech mají zadavatelé uplatňovat zvláštní požadavek v podobě zpracované strategie dodavatele k dosažení uhlíkové neutrality do roku 2050.

S ohledem na naléhavost klimatické změny lze očekávat větší tlak na uhlíkovou neutralitu veřejných nákupů. Tomu nakonec nasvědčuje jak nouzové usnesení vlády č. 6, tak i předpokládaná nová právní úprava veřejného nákupu v oblasti mobility, která by měla být (s ohledem na uplynulou implementační lhůtu) poměrně rychle předložena k projednání poslanecké sněmovně. [Více zde](#).

